

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ.....	VII
ÖNSÖZ.....	IX
KISALTMALAR.....	XVII
Giriş.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM TEMEL İNSAN HAKKI OLARAK İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ

1. İFADE ÖZGÜRLÜĞÜNÜN KAPSAMI VE KORUNMASINA YÖNELİK GETİRİLEN DÜZENLEMELER.....	5
1.1. İfade Özgürlüğünün Kapsam ve İşlevi.....	5
1.2. İfade Özgürlüğüne İlişkin Hukuki Düzenlemeler	9
1.2.1. Uluslararası Düzenlemeler.....	10
1.2.1.1. İnsan Hakları Evrensel Beyannameesi	10
1.2.1.2. Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme.....	10
1.2.1.3. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi.....	11
1.2.2. Ulusal Düzenlemeler.....	13
1.2.3. Temel Hak ve Özgürlüklere İlişkin Uluslararası Sözleşmeler ile Ulusal Düzenlemelerin Çatışması.....	14
1.3. İfade Özgürlüğünün Korunmasına İlişkin Devletin Yükümlülüğü	16
1.3.1. Devletin Negatif Yükümlülüğü	18
1.3.2. Devletin Pozitif Yükümlülüğü.....	19
2. İFADE ÖZGÜRLÜĞÜNÜN SINIRLANDIRILMASI.....	23
2.1. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesi'nin İfade Özgürlüğünün Sınırlandırılmasına Yönelik Ölçütleri	26

2.1.1. Müdahalenin Varlığı.....	29
2.1.2. Sınırlamanın Kanunla Öngörölmüş Olması.....	32
2.1.3. Kısıtlamanın Meşru Bir Amacının Bulunması.....	34
2.1.4. Kısıtlamanın Demokratik Toplum Düzeninin Gereklerine Uygun Olması.....	36
2.1.4.1. Zorlayıcı Toplumsal İhtiyaç	39
2.1.4.2. Ölçölülük	40
2.2. İfade Özgürlüğünü Kötüye Kullanma Yasağı	42
3. TEMEL HAKLARIN YATAY ETKİSİ BAĞLAMINDA İFADE ÖZGÜRLÜĞÜNÜN İŞ HUKUKUNA ETKİSİ	45
3.1. Temel Hakların Özel Hukuk İlişkilerine Doğrudan Etkisi	49
3.2. Temel Hakların Özel Hukuk İlişkilerine Dolaylı Etkisi.....	52

İKİNCİ BÖLÜM

İŞVERENİN SORU SORMA HAKKI BAĞLAMINDA İŞ BAŞVURUSUNDA BULUNAN KİŞİNİN İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ

1. İŞVERENİN SORU SORMA HAKKI VE SINIRLARI	55
1.1. Genel Olarak	55
1.2. Soru Sorma Hakkının Sınırları	58
1.2.1. Soru Sorma Hakkının Kişisel Verilerle İlişkisi.....	63
1.2.2. Soru Sorma Hakkının Ayrımcılık Yasağı ile İlişkisi.....	67
1.3. Sözleşme Öncesi Sorumluluk ve İş Başvurusunda Bulunan Kişinin Yükümlülükleri	70
1.3.1. İş Başvurusunda Bulunanın Yükümlülükleri.....	71
1.3.2. Sözleşme Öncesi Sorumluluğun İş Başvurusunda Bulunan Kişi Açısından Hukuki Sonuçları	73
1.3.2.1. Başvuranın Bağımsız ve Kabul Edilebilir Soruyu Açıklama Yükümlülüğünün Sonuçları	73
1.3.2.2. Kabul Edilemez Sorular İçin Hukuki Durum.....	75

2. İŞ BAŞVURUSUNDA BULUNAN ADAYIN MENFAATİNİ ETKİLEYEBİLECEK SORULAR.....	76
2.1. Kişinin Kimliğine Yönelik Sorular	76
2.1.1. Yaş	76
2.1.2. Irk, Etnik Köken ve Doğum Yeri.....	80
2.2. Sağlık Durumuna Yönelik Sorular	81
2.2.1. Hamilelik	81
2.2.2. Engellilik.....	85
2.2.3. HIV Enfeksiyonu	92
2.2.4. Alkol ve Uyuşturucu Bağımlılığı.....	97
2.3. Kişisel Uygunluk	98
2.3.1. Medeni Durum ve Cinsel Yönelim Hakkında Bilgi	98
2.3.2. Mali Durum	100
2.3.3. Sigara İçme Durumu	101
2.3.4. Alkol Tüketimi ve Uyuşturucu Kullanımı	102
2.3.5. Askerlik Hizmeti.....	103
2.3.6. Önceki Çalışılan İşteki Fesih Sebepleri.....	105
2.3.7. Önceki Ücret	106
2.3.8. Kişisel Koşullar.....	107
2.3.8.1. İdeolojik veya Politik Tutum.....	107
2.3.8.2. Sendika Üyeliği.....	108
2.3.8.3. Eğilimli İşyerleri.....	110

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
İŞÇİNİN ELEŞTİRİDE BULUNMA VE BİLGİ
UÇURMA HAKKI KAPSAMINDA İFADE
ÖZGÜRLÜĞÜ

1. KONUYA YÖNELİK GENEL BAKIŞ	115
2. İŞÇİNİN ELEŞTİRİDE BULUNMA HAKKI BAĞLAMINDA İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ	119

2.1. Çalışma Barışı	122
2.2. Sosyal Medya	126
2.2.1. Sosyal Medya Paylaşımları	127
2.2.2. Sosyal Medyanın İş İlişisine Etkisi	131
2.2.2.1. İşverenin Yönetim Hakkı Bağlamında İşyerinde Özel Amaçlı İnternet Kullanımı	131
2.2.2.2. Sosyal Medyanın Sadakat Borcu ile İlişkisi	135
2.2.2.3. Sosyal Medyada “Beğen” Butonunun İfadeye Etkisi	137
2.2.2.4. Sosyal Medya Profilinde İşverenin Belirtilmesi	141
2.2.2.5. Sosyal Medya Paylaşımlarının Silinmesi	142
2.2.2.6. Sosyal Medya Paylaşımlarında Sorumluluk	143
2.2.2.7. Sosyal Medya Kullanımının Kişisel Verilerle İlişkisi ve Delil Niteliği	145
2.2.2.7.1. Kişisel Verilerle İlişkisi	145
2.2.2.7.2. Delil Niteliği	147
2.2.2.8. Sosyal Medya Kullanımının Sonuçları	152
2.3. İşçinin Yürütülen İş Eleştirisi Bağlamında İfade Özgürlüğü	156
2.3.1. İşyerinin İtibarı ve Faaliyetlerine Yönelik Söylemler	157
2.3.2. Çalışma Koşulları ile İlgili Söylemler	162
2.3.3. İşverenin Bağımsızlık, Objektiflik ve Tarafsızlığına Şüphe Düşürecek Söylemler	168
2.3.4. İşverenin Rekabetçi Çıkarlarına Yönelik Söylemler	169
2.4. İşçinin İşverenine ve İşverenin Aile Üyelerine, Çalışma Arkadaşlarına, Üçüncü Kişilere Yönelik Eleştirisi Bağlamında İfade Özgürlüğü	170
2.4.1. İşçinin Hakaret İçerikli Söylemleri	171
2.4.2. İşçinin Yabancı Düşmanlığına Yönelik Nefret İçerikli Söylemleri	182
2.4.3. İşçinin Tehdit İçerikli Söylemleri	191
2.4.4. İşçinin Cinsel Taciz İçerikli Söylemleri	192
3. İŞÇİNİN BİLGİ UÇURMA HAKKI BAĞLAMINDA İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ	198

3.1. Bilgi Uçurma (Whistleblowing) Kavramı	198
3.2. Bilgi Uçurma Kavramının İçeriği	201
3.2.1. İhbarda Bulunan Kişinin İşyerindeki Pozisyonu	201
3.2.2. İhbarın İçeriği	202
3.2.3. İhbar Alıcısının Durumu ve Medyada Bilgi Uçurmanın Basın ile İlişkisi	202
3.2.4. Bildirilen Davranışın Kime Ait Olduğu	204
3.2.5. Bilgi Uçurmanın İşlevi	204
3.3. Bilgi Uçurmaya İlişkin Yasal Düzenlemeler	206
3.4. İşçinin Sadakat Borcu Kapsamında İşverenin Ticari Menfaatinin Korunması.....	210
3.4.1. Ticari Sır Kavramı.....	210
3.4.2. İşçinin Sadakat Borcu Kapsamında İşverene Ait Bilgileri Gizli Tutma Yükümlülüğü	213
3.4.3. İş Sözleşmesi Kapsamında Gizlilik Yükümlülükleri	217
3.5. Yargının Çalışanın Bilgi Uçurmasına Yönelik Getirdiği Kriterler	219
3.5.1. Kişinin Üstünü ya da Yetkili Makamları Bilgilendirmesi....	220
3.5.2. İfşa Edilen Bilgilere Yönelik Kamunun Çıkarı	225
3.5.3. İşçinin İfade Özgürlüğü ve Sadakat Borcu Dengesi.....	229
3.5.4. İhbarda Bulunan Kişinin Güttüğü Amaç ve İfşa Edilen Bilginin Gerçekliği.....	231
3.5.5. Feshin Meşru Amaçla Orantılılığı	236
3.6. İş İlişkisinde Bilgi Uçurmanın Hukuki Sonuçları	237

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

İŞÇİNİN SİYASAL, SENDİKAL VE DİNİ BAĞLAMDA İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ

1. SİYASAL VE SENDİKAL FAALİYETLER BAĞLAMINDA İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ	241
1.1. Siyasal Faaliyetler Bağlamında İfade Özgürlüğü.....	241

1.1.1. İşçinin Siyasi Görüşlerini İfade Etmesi	241
1.1.2. İşverenin Siyasi Görüşlerini İfade Etmesi	253
1.2. Sendikal Faaliyetler Bağlamında İfade Özgürlüğü	256
1.3. İşçinin Üzerinde Taşıdığı Amblemler Bağlamında İfade Özgürlüğü	262
1.3.1. Genel Olarak	262
1.3.2. Amblem Taşınmasının Sınırları	264
1.3.3. İşçinin Siyasi İçerikli Amblemler Taşınması	265
1.3.4. İşçinin Sendikal Amblemler Taşınması	270
2. DİN VE VİCDAN HÜRRİYETİ BAĞLAMINDA İŞÇİNİN İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ	271
2.1. İşyerinde Dini Sembollerin Giyimi ve Kullanılması	274
2.1.1. İşverenin Yönetim Hakkı Bağlamında İşyerinde Dini Sembol Kullanımı	276
2.1.2. Kamu Kurumlarında Dini Sembol Kullanımı	284
2.1.3. Avrupa Adalet Divanı'nın İşyerinde Dini Sembol Kullanımına Yönelik Yaklaşımı	288
2.2. İbadetlerin Yerine Getirilmesi	294
2.3. İşyerinde Din Propagandasının Yapılması ve Dini Hassasiyetler	297
SONUÇ	301
KAYNAKÇA	309